

MADŽARŠČINA

(bere lekt. Tamás Kruzslicz)

Esterházy Péter, *Harmonia caelestis*, 327. (részlet)

Édesapám fülig szerelmesedett Szlovéniába, anyám dohogott. Apám, az új helyzetnek megfelelően, elfogultan mindenben Szlovéniára hivatkozott. Anyám meg legyintgetett, sejtett valamit, de unta már a sejtéseit. Az a kellemetlen érzése lett az idők folyamán, hogy apámra vonatkozó sejtései nem apámról, szólnak, hanem őróla; ezt unta. Apám viszont soha semmit nem unt, ezért volt hódító. Szeptember eleje?, kapta föl például a fejét vacsora előtt, szeptember elején, a szlovén völgyekben elkezdték égetni a kukoricacsuhét! És úgy nézett a mamámra, mintha megnyerte volna a rigómezei csatát. Anyám hallgatott, a papírszalvétákat osztogatta. Mindig gyönyörű papírszalvétáink voltak, akadt vendég, aki nem mertte megtörölni benne a száját. Szüleink nem szóltak semmit, de nem szóltak ránk, ha erre gögösen elhúztuk – a Dürer-repróba már megtörölt – szánkat. Apánk ráfújt az egyik szalvétára, az, akár egy hatalmas pillangó, a földre vitorlázott. Mire apám: Tessék. És mi a teendő karszti bóra esetén? Anyám nem hitt a fülének, ka-har-szti bóra ehe-se-tén?!, ismételtette, mint apám meghülyülésének megdönthetetlen, szép bizonyítékát. De mondok én neked még valami mást. A konyhába besütött a nap. Emelje csak föl, angyalom, a kezét. Anyám sokszor (konkrétan: egész életében), mint akit megbabonáztak, követte apámat, apám szeszélyes ötleteit. (Természetesen az öreg ebből semmit nem vett észre.) Látja a keze árnyékát? Látom. Ennek a neve szlovénul senca. Senca, megjegyezte? Senca, meg. Na most álljon fül, úgy, és sétáljon el itten előttem, látja, látja ott az árnyékot. Senca, látom. Hát ez az! Nem senca, hanem tenja! Ha az árnyékot nő veti, és maga nő, és mozgásban, és maga mozog, az tenja. Ehhez mit szól? Ilyet csak az angolok tudnak, az angol igék, bábjátékost délutáni tea előtt, megalázó módon, gyakorítva megszólítani. Látja?! Külön szavuk van a mozgó, női árnyékra! Tenja, ez a maga árnyéka, ha elmegyünk Szlovéniába, és kisüt a nap... Érti?! Hát nem örül? Örüljön már egy kicsit, itt van egy szó, a szlovénoktól hoztam magának, mért nem örül?! (Természetesen anyám örült, csak nem tudta, apám meg nem látta.)

Vir: Esterházy, Péter: *Harmonia caelestis*. Budapest: Magvető, 2000. 303–304.

Péter Esterházy, *Harmonia caelestis*, 327. (odlomek)

Moje oče je bil do ušes zaljubljen v Slovenijo, mama je godrnjala. Oče se je v skladu z novim položajem pristransko v vsem skliceval na Slovenijo. Mama pa je zamahnila z roko, nekaj je slutila, a je bila že naveličana svojih slutenj. Z leti je dobila neprijeten občutek, da se njene slutnje glede očeta ne nanašajo na očeta, marveč nanjo; tega se je naveličala. Oče pa se nikoli ni ničesar naveličal, zato je bil prikupen. Začetek septembra?, je na primer pred večerjo nenadoma dvignil glavo, na začetku septembra v slovenskih dolinah začnejo kuriti koruzno ličje. In je tako pogledal mamó, kot da bi zmagal v bitki na Kosovem polju. Mama je molčala, delila je papirnate serviete. Vedno smo imeli čudovite papirnate serviete, našli so se gostje, ki si z njimi niso upali obrisati ust. Naši starši niso nič pripomnili, a nas niso opomnili, če smo zato objestno skrivili svoja – z Dürerjevo reprodukcijo že obrisana – usta. Oče je pihnil v eno od serviet, ki je kot ogromen metulj odjadrala na tla. Oče na to: Prosim. In kaj je treba narediti v primeru kraške burje? Mama ni verjela svojum ušesom, v pri-me-ru kra-ške bur-je?!, je ponavljala kot neovrgljiv, lep dokaz očetova norosti. A povem ti še nekaj drugega. V kuhinjo je posilajo sonce. Dvignite, prosim, angel moj, svojo roko. Mama je velikokrat (konkretno: vse svoje življenje) kot uročena sledila očetu, očetovim svojeglavim idejam. (Stari tega seveda sploh ni opazil.) Vidite senco svoje roke? Vidim. Temu se slovensko reče *senca*. *Senca*, ste si zapomnili? Sem, *senca*. No, zdaj pa vstanite, tako, in se sprehajajte tukaj pred mano, vidite, vidite tam senco. Vidim, *senca*. No, to je to! Ne *senca*, ampak *tenja*. Če senco meče ženska, in vi ste ženska, in to v gibanju, in vi se gibljete, je to *tenja*. Kaj pravite na to? Kaj takega znajo samo Angleži, angleški glagoli, lutkarja pred popoldanskim čajem žaljivo nagovoriti z interativom. Vidite?! Posebno besedo imajo za premikajočo se žensko senco! *Tenja*, to je vaša senca, če greva v Slovenijo in tam posije sonce... Razumete?! A vas to ne veseli? Veselite se vendar malo, tu je beseda, prinesel sem vam jo od Slovencev, zakaj niste veseli?! (Mama je seveda bila vesela, le da tega ni vedela, oče pa ni videl.)

Prevedel Mladen Pavičič.

Vir: Péter Esterházy: *Harmonia caelestis*. Ljubljana: Beletrina, 2013. 352–353.